

BUGUNGI ZAMONAVIY PEDAGOGIKA FANINING ASOSIY FUNKSIYALARI

O'sarov Dilshodjon G'ulom o'g'li

Guliston Davlat Universiteti stajor o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7179533>

Zamonaviy pedagogika fanining funksiyalari tahliliga bag'ishlangan mazkur tezisdagi bugungi kunda jamiyatning yoshlarga qo'yayotgan talablari, ular egallashi kerak bo'lgan ko'nikmalar, o'quvchi faoliyatining tavsifi hamda zamonaviy ta'lim siyosati haqida fikr yuritilgan. Pedagogika – bu yosh avlodga ta'lim-tarbiya berish va uni rivojlantirishga yo'naltirilgan fan. Bu o'qituvchining o'quvchini shakllantirish va rivojlantirish maqsadida unga ta'sir ko'rsatish san'atidir. Shuning uchun ham pedagogika shaxsni mujassam rivojlantirishga xizmat qiladigan fandır.

Kalit so'zlar: zamonaviy ta'lim siyosati, o'quvchi faoliyati, pedagogika, funksiya, ko'nikmalar, intellekt, pedagogik tamoyillar

MUAMMO

Pedagogika – bu yosh avlodga ta'lim-tarbiya berish va uni rivojlantirishga yo'naltirilgan fan. Bu o'qituvchining o'quvchini shakllantirish va rivojlantirish maqsadida unga ta'sir ko'rsatish san'atidir. Shuning uchun ham pedagogika shaxsni mujassam rivojlantirishga xizmat qiladigan fandır. Pedagogika fanining asosiy vazifasi – o'quvchiga ta'lim muassasasida o'qish jarayonida takomillashish imkoniyatini yaratishdan iborat bo'ladimi?

YECHIM

Buning uchun birinchi navbatda o'quvchilarni asosli tarzda jadal, tezkor, iqtisodiy jihatdan samarali ta'lim olishga o'rgatish hamda o'qituvchilarning kasbiy layoqatlari doirasida fikrlash va harakat qilish ko'nikmalarini shakllantirish lozim. Butun dunyo miqyosida pedagogik tizimning vujudga kelishi har doim ijtimoiy-iqtisodiy zaruriyat va jamiyatning ijtimoiy-siyosiy buyurtmasiga asoslangan holda amalga oshgan. Mazkur tizimning asosiy vazifasi jamiyatga barkamol shaxsni yetishtirib berishdan iborat. Pedagogika har doim jamiyat a'zosi qanday bo'lishi kerak? degan savolga javob izlaydi. Har bir muayyan davrda barkamol shaxsni shakllantirishning o'ziga xos parametrlari va mezonlari vujudga kelgan. XXI asr bozor munosabatlari va kuchli raqobat doirasida rivojlanishning yetakchi omili sifatida birinchi navbatda nafaqat moddiy qulayliklar va sharoitlar, balki bilim, tajriba, ko'nikma, salomatlik, jismoniy rivojlanish darajasiga ega bo'lishni ham taqozo qilmoqda. Har qanday rivojlangan davlatda inson quvvatlari raqobatning yetakchi omili hisoblanadi. Chunki inson o'zining intellektual quvvatlari va layoqati yordamida globallashtirish

sharoitlariga samarali moslashadi. Mamlakatning iqtisodiy qudratini rivojlantirishda raqobatbardoshlikka asoslangan yutuqlar muhim o'rin egallaydi va aholi farovonligini oshiradi. Mamlakatning insoniy quvvatlarini ko'p jihatdan ta'lim-tarbiya tizimi, uzluksiz ta'limning rivojlanish darajasi, o'qituvchilarning kasbiy kompetentligi belgilaydi. Shuning uchun ham mustaqil O'zbekiston Respublikasida ta'lim davlat siyosatida ustuvor ahamiyat kasb etadi. Chunki bizda davlatning ta'lim sohasidagi siyosati faol, mustaqil, maqsadga intiluvchi hamda mas'uliyatli shaxsni shakllantirishga yo'naltirilgan. Mazkur shaxs jadal rivojlanayotgan dunyoda turli-tuman hayotiy vazifalarni bajarishga safarbar etilgan. Ta'lim tizimi mehnat bozorining vaziyatli, istiqbolga yo'naltirilgan ehtiyojlarini hisobga olish hamda mahsuldor mehnat qilish layoqati va teng sherikchilik ko'nikmalarini shakllantirishga yo'naltirilishi lozim.

XULOSA

Ta'lim-tarbiyaning an'anaviy texnologiyalari ta'limning Kadrlar tayyorlash milliy dasturida ko'zda tutilgan strategik maqsad va vazifalarini, ayniqsa, yangicha fikrlaydigan tafakkur egasi, ijtimoiy faol, ma'naviy boyliklarni o'zlashtirgan, ijodiy tarzda rivojlanuvchi shaxsni shakllantirish imkoniyatiga yetarlicha ega emas. An'anaviy ta'lim tizimining tahlili shuni ko'rsatmoqdaki, illyustrativ tushuntirish hamda reproduktiv metodlar bola shaxsini individuallashtirish va rivojlantirish mexanizmlarini o'zida mujassamlashtirmagan. Bu metodlar o'quvchining ichki olami bilan yetarlicha aloqa o'rnatish imkonini bermaydi. Shuning uchun ham mazkur metod asosida ta'lim berish jaryonida o'quvchining ko'plab savolari va ehtiyojlari e'tibordan chetda qolib, buning natijasida unda individual layoqatlar va ijodiy ko'nikmalarning vujudga kelishida to'siqlar hosil bo'ladi. Ta'limning mazkur paradigmasi o'quvchilarga tayyor bilimlarni taqdim etish, namuna asosida ishlash, induktiv mantiqqa asoslanish, ya'ni xususiydan umumiyga qarab borish, mexanik xotirani rivojlantirish, o'quv materialini verbal tushunish, o'qituvchi bayon qilgan ma'lumotlarni reproduktiv tarzda qabul qilishga asoslangan. Shuni alohida ta'kidlash kerakki, o'qituvchi tomonidan taqdim qilingan ma'lumotlar o'quvchining bilimi hisoblanmaydi desak to'g'ri bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mukhamedov, G. I., Khodjamkulov, U. N., Shofkorov, A. M., & Makhmudov, K. S. (2020). Pedagogical education cluster: content and form. ISJ Theoretical & Applied Science, 01 (81), 250-257.
2. Ходжамкулов, У. Н. (2020). ПЕДАГОГИК ТАЪЛИМ ИННОВАЦИОН КЛАСТЕРИ (ЎЗБЕКИСТОН ТАЪЛИМ ТИЗИМИ МИСОЛИДА). Academic research in educational sciences.

